

CONV 270/02

WG IV 11

NOT

från:	Sekretariatet
till:	Arbetsgrupp IV för de nationella parlamenten
Ärende:	Sammanfattande not från mötet den 11 september 2002

1. Gruppen tog del av redogörelser från medlemmarna från Finland, Sverige, Danmark och Frankrike om hur deras nationella granskningssystem är uppbyggda och vilka erfarenheter som har gjorts sedan de inrättades. Efter dessa föredragningar diskuterade gruppen kraven på effektiva nationella system för parlamentarisk granskning av EU-frågor, och man började diskutera möjliga åtgärder på EU-nivå för att främja förbättringar i de nationella systemen (diskussionen om den sista punkten kommer att fortsätta vid nästa möte).

Befintliga nationella granskningssystem – föredragning om de system som används i Finland, Sverige, Danmark och Frankrike:

2. Finland (se arbetsdokument 20): Liknar Danmark och Sverige. Granskningssystemet för EU-frågor betraktas som en kompensation för riksdagens förlust av lagstiftningsbefogenheter till följd av anslutningen. Statsrådet har grundlagsenlig skyldighet att utan dröjsmål underrätta riksdagen om alla frågor som tidigare låg inom dess behörighetsområde, de s.k. U-frågorna. Dessa omfattar bredast möjliga spektrum av EU-frågor (alla tre pelarna). Statsrådet har också

grundlagsenlig skyldighet att på begäran av riksdagen informera denna om alla andra EU-frågor (s.k. E-frågor, som inbegriper samrådsdokument, meddelanden och förslag till rättsakter som enligt grundlagen inte faller inom riksdagens behörighet). I U-frågor ger riksdagen mandat till statsrådet som återskriver efter rådets möte och som dessutom är skyldigt att hålla riksdagen à jour om ändringar som föreslås under beslutsförfarandet. Riksdagens ståndpunkt formuleras i Stora utskottet (utskottet för EU-frågor) eller i utrikesutskottet men hela riksdagen deltar i granskningssystemet, eftersom även sakutskotten granskar förslag och lämnar ett skriftligt yttrande till Stora utskottet. För att garantera snabb information har riksdagen en företrädare placerad i Europaparlamentets byggnad i Bryssel. Europaparlamentets ledamöter kan inte delta i riksdagens utskottsmöten men gemensamma möten hålls ett par gånger om året. Kontakterna mellan riksdagens och Europaparlamentets ledamöter är dock inom de politiska partierna täta. Viktiga faktorer (erfarenheter) som betonades: Finlands statsråd agerar enligt den nationella ståndpunkten i rådet och inte enligt regeringens ståndpunkt. Det mandat som riksdagen ger är inte rättsligt men moraliskt och politiskt bindande, och statsrådet arbetar med riksdagens förtroende. Ingen förtroendeomröstning har förekommit och riksdagens mandat ses som ett stöd som gör statsrådet starkare i rådet. Statsrådet har spelrum att kompromissa om det behövs men måste återkoppla till riksdagen med en motivering.

3. Sverige (se arbetsdokument 5 och 18): Liknar Danmark och Finland. Regeringen har grundlagsenlig skyldighet att informera och överlägga med riksdagen. EU-nämnden sammanträder en gång i veckan och ger regeringen mandat före rådets möten. Mandatet betraktas som bindande. Granskningen omfattar alla tre pelarna. Sakutskotten och de fasta utskotten är skyldiga att följa EU:s verksamhet på sina områden och har långtgående rätt till information från regeringen. Mötena hålls bakom lyckta dörrar men ordagranna protokoll offentliggörs (mindre delar kan sekretessbeläggas). Riksdagsledamöterna får kopior av dokumenten och kan inbjudas till möten i EU-nämnden eller sakutskotten, men de får inte

delta i överläggningarna med regeringen. Ett särskilt gemensamt möte hålls varje år, men de tätaste kontakterna sker inom partigrupperna. Konstitutionsutskottet rapporterar varje år bland annat om arbetet med EU-frågor och har varnat en minister vid ett tillfälle. Ingen förtroendeomröstning har förekommit. Viktiga faktorer (erfarenheter) som betonas: Stödet från riksdagen stärker regeringen som kan förhandla med starkare tillförsikt i rådet. Att riksdagen är delaktig från början gör det lättare att anta de genomförandeåtgärder som är nödvändiga på nationell nivå. Varje parlament måste välja det granskningssystem som den anser lämpligast, men ett utbyte av goda rutiner exempelvis genom COSAC är till nytta.

4. Danmark (arbetsdokument kommer att distribueras): Europautskottet går inte tillbaka på grundlagen utan grundar sig på Danmarks anslutningsakt. Det har inte antagits någon stadga där utskottets förfaranden regleras, men dess arbetsmetoder och befogenheter fastställs i betänkanden som utskottet och regeringen har enats om. Ministrarna måste få mandat från Europautskottet före varje möte i rådet (talmannen finner att det inte finns någon majoritet mot det mandat som regeringen föreslår) och skall även avlägga rapport efter mötet. Icke-statliga organisationer kan också framföra sina synpunkter skriftligen till utskottet. När det gäller kontakterna mellan det nationella parlamentets och Europaparlamentets ledamöter råder en liknande situation som i Finland och Sverige: gemensamma möten hålls en eller två gånger om året, men det mesta av samordningen sker inom de politiska partierna. Viktiga faktorer (erfarenheter) som betonas: De särskilda utskottens/sakutskottens delaktighet i granskningsprocessen är inte obligatorisk, men delaktigheten ökar och de sammanträder ofta med den relevanta ministern innan hon/han uppträder i Europautskottet. Beträffande informationen ankommer det på ministrarna att besluta vilka handlingar Folketinget bör se, och i praktiken innebär detta att Folketinget får del av allt. Folketinget vill utreda hur man kan förbättra informationsflödet från kvalitetssynpunkt.

5. Frankrike (arbetsdokument kommer att distribueras): Granskningssystemet i Frankrike inrättades för tio år sedan efter en ändring av konstitutionen (åtföljd av en andra ändring 1998 för att inbegripa ärenden inom andra och tredje pelaren). Alla förslag till EU-rättsakter översänds till parlamentet. Av dessa översänds en undergrupp, utgörande rättsakter som enligt Conseil d'Etat tangerar Frankrikes rättsliga område, mer formellt till parlamentet. De granskas systematiskt av nationalförsamlingens och senatens EU-delegationer, och bara dessa texter kan bli föremål för resolutioner. Parlamentet kan också begära att andra texter formellt översänds. I senaten (systemet i nationalförsamlingen är liknande) är texter av mindre vikt föremål för samråd genom skriftligt förfarande, medan andra ger upphov till ett betänkande eller, om det är nödvändigt, en resolution. Parlamentet har en månad på sig från det att en EU-text översänds att meddela regeringen att det har för avsikt att ta ställning till en text. Ministrarna kan emellertid begära skyndsam bedömning från parlamentets sida och sådana framställningar förekommer ofta på områden som inte omfattas av den sexveckorsperiod som anges i protokollet till Amsterdamfördraget om de nationella parlamentens roll. Ibland anordnas utfrågningar med parlamentsledamöterna, men de flesta kontakterna äger rum inom de politiska partierna. Det finns inga organiserade/årliga gemensamma möten. Viktiga faktorer (erfarenheter) som betonas: Systemet med urval i förväg av texter som fordrar fördjupad bedömning har fördelen att parlamentet kan koncentrera sig på de viktigaste texterna. De viktigaste texterna debatteras också i de fasta utskotten. De problem som har noterats gäller tidsramen: framställningar om skyndsam bedömning förekommer ofta, och inte alltid därför att det objektivt sett är bråttom. Även om regeringen förbinder sig att inte inta en slutlig ståndpunkt i rådet förrän efter parlamentets granskning har texterna dessutom i praktiken redan diskuterats vid möten i rådets arbetsgrupper inom sexveckorsperioden, vilket gör det svårt att återkomma till texterna.
6. Det bör också noteras att det italienska parlamentets kontroll av EU:s beslutsprocess beskrivs i arbetsdokument 19.

Krav eller arrangemang på nationell nivå för ett effektivt nationellt granskningssystem:

7. Under den efterföljande diskussionen enades gruppen om att de nationella parlamentens främsta inflytande på Europeiska unionen går via granskningen av deras regeringar. Det framfördes också att en stark nationell granskning stärker regeringen i dess roll i rådet. Gruppen enades om att varje medlemsstat måste välja hur den organiserar sig i fråga om granskningen av Europafrågorna, i enlighet med nationella konstitutionella krav och parlamentarisk praxis. Flera gruppmedlemmar ansåg dock att utbyte av erfarenheter och goda rutiner mellan parlamenten är mycket viktigt.
8. Flera medlemmar betonade att det är viktigt att också parlamentens sakutskott och fasta utskott är delaktiga i granskningsprocessen genom skriftliga betänkanden/yttranden som översänds till utskottet för EU-frågor eller till och med genom gemensamma utfrågningar eller möten vid behov (rapporter efter Europeiska rådets möten nämndes i detta hänseende).
9. Medlemmarna underströk att valet av tidpunkt för och innehåll (täckning) i informationsflödet till de nationella parlamenten är en avgörande faktor i granskningsprocessen. Det gäller inte bara att få informationen tidigt utan också att urskilja den viktigaste informationen.
10. Flera av gruppens medlemmar betonade att det är lämpligt att ha en företrädare på plats i Bryssel till stöd för granskningssystemet i det nationella parlamentet, eftersom detta kan bidra till att viktiga förslag och viktig information urskiljs i ett tidigt skede. Det nämndes också att det är viktigt att ha ett adekvat antal egen teknisk personal för att assistera utskottet för EU-frågor (eller motsvarande) på nationell nivå.
11. I en del länder hålls möten mellan utskottet för EU-frågor och parlamentsledamöterna en eller två gånger om året. Flera gruppmedlemmar uppgav dock att kontakterna mellan det nationella parlamentets och Europaparlamentets ledamöter på nationell nivå sker mest effektivt inom de politiska partierna.

Möjliga åtgärder på EU-nivå för att främja förbättringar i de nationella granskningssystemen:

12. Några medlemmar pekade på svårigheter som man haft i fråga om regeringens begäran om skyndsam parlamentarisk granskning, särskilt på områden som inte omfattas av sexveckorsperioden i protokollet om de nationella parlamentens roll, och föreslog att tillämpningsområdet för sexveckorsperioden skall breddas. Några av gruppens medlemmar föreslog också att rådets arbetsgrupper bör börja diskutera texterna tidigast fyra veckor efter översändandet.
13. Gruppen kommer att fortsätta att diskutera möjliga åtgärder på EU-nivå för att främja ett väl fungerande nationellt granskningsförfarande under förmiddagen vid mötet den 19 september.

Övriga frågor:

14. Ordföranden meddelade att ordföranden i arbetsgrupp I för subsidiaritetsprincipen, Iñigo Mendez de Vigo, skulle lämna en muntlig lägesrapport till konventet den 12 september. Ordföranden i denna arbetsgrupp träffade Iñigo Mendez de Vigo den 10 september och kunde rapportera att det råder stor samstämmighet (vilket också noterades vid de båda gruppernas gemensamma möte den 22 juli) mellan förslagen från arbetsgrupp I och slutsatserna av diskussionerna i arbetsgrupp IV om de nationella parlamentens roll när det gäller kontrollen av subsidiaritetsprincipen.

Nästa möte:

15. Nästa möte kommer att äga rum torsdagen den 19 september kl. 11.00–18.30 (dagordningen i CONV 237/02 har distribuerats). Förmiddagsmötet kommer att ägnas åt fortsatt diskussion om möjliga åtgärder på EU-nivå för att främja förbättringar i de nationella granskningssystemen. Kommissionsledamoten Michel Barnier kommer att hålla en föredragning under detta möte om genomförandet av protokollet till Amsterdamfördraget om de nationella parlamentens roll sett ur kommissionens synvinkel. Eftermiddagsmötet kommer att ägnas åt multilaterala/interinstitutionella system för att göra de nationella parlamenten delaktiga (inklusive COSAC:s roll, funktion och framtid samt roll och funktion för en kongress).